

Spiegelfase

Gezinswetenschappen

21 maart 2022

Deel 1 | Inleiding

1. Situering van de Spiegelfase
2. Samenstelling van het panel en de gesprekspartners

Deel 2 | Rapportering

1. Kwaliteitskenmerk 1: Profiel, leerresultaten en curriculum
2. Kwaliteitskenmerk 2: Onderwijsleeromgeving
3. Kwaliteitskenmerk 3: Begeleiding van studenten
4. Kwaliteitskenmerk 4: Betrokkenheid van stakeholders
5. Kwaliteitskenmerk 5: Internationalisering, toegepast onderzoek en maatschappelijke dienstverlening

Deel 3 | Bijlage

1. Referentiekader
2. Aanvullende uitleg van de opleiding

Dit verslag kadert in de VARIOSO-cyclus: het instrument voor de kwaliteitsbewaking in eigen regie van Odisee. Het is een momentopname van de onderwijskwaliteit door de dienst onderwijs en kwaliteit, naast het continue ontwikkel- en verbeteringswerk van de opleiding. Meer achtergrond kan de lezer vinden op <https://www.odisee.be/kwaliteitsvol-onderwijs>.

Deel 1 | Inleiding

1 Situering van de Spiegelfase

De spiegelfase is een onderdeel van de bewaking van de opleidingskwaliteit in eigen regie, ook wel het **VARIOSO**-proces genoemd (**V**erkennen, **A**nalyseren, **R**eflectie-intern, **O**ptimaliseren, **S**piegelen, **O**pvolgen). De stap van de spiegelfase is een review van een opleiding door een onafhankelijk/extern panel van experts. Odisee werkt hiervoor samen met VLUHR KZ.

Het externe panel heeft hierbij de opdracht om na te gaan of de praktijk van de opleiding beantwoordt aan de visie van de opleiding, in overeenstemming is met de Odisee-visie 2027 en spoort met de acht kwaliteitskenmerken zoals die geformuleerd zijn in de beoordelingskaders van de NVAO en de vijf corresponderende kenmerken van Odisee. Deze zijn:

- Kwaliteitskenmerk 1: Profiel, leerresultaten en curriculum
- Kwaliteitskenmerk 2: Onderwijsleeromgeving
- Kwaliteitskenmerk 3: Begeleiding van studenten
- Kwaliteitskenmerk 4: Betrokkenheid van stakeholders
- Kwaliteitskenmerk 5: Internationalisering, toegepast onderzoek en maatschappelijke dienstverlening

De opleiding kiest voor elk kwaliteitskenmerk 1 realisatie en 1 uitdaging. Het panel kan als dusdanig ook enkel over deze items een uitspraak doen. Het panel heeft wel het recht om andere aspecten te bevragen, indien wenselijk.

De beoordeling gebeurt in verslagvorm door per kwaliteitskenmerk drie items te omschrijven:

- één of meerdere sterke punten
- vragen/bemerkingen
- tips voor de toekomst

Het panel kan, indien noodzakelijk, aan deze items dringende aanbevelingen koppelen.

2 Samenstelling van het panel en de gesprekspartners

Panel

Voorzitter:	Katrien Struyven
Peer:	Imke Baetens
Onderwijsdeskundige:	Kathleen Temmerman
Werkveldvertegenwoordiger:	Frans Heylen
Student:	Veerle De Roock
Verslaggever:	Sofie Metsers
Waarnemer :	Patrick Van den Bosch, teamhoofd kwaliteitszorg VLUHR KZ

Gesprekspartners

Clusterdirecteur: Speeddating + verdiepingsgesprek: Tanja Nuelant

Opleidingshoofd: Speeddating + verdiepingsgesprek: Miet Timmers

Docenten: Speeddating:
Kristien Nys
Alexandre Reynders
Brigitte Van den Eynde
Nele De Ganseman
Leen Sannen
Verdiepingsgesprek:
Anik Stevens
Elisabeth Adriaens
Liesbeth Devriendt
Kathleen Emmerly
Leen Declercq
Vandewaerde

Werkveldpartners/alumni: Speeddating:
Nicoleta Vandeputte
Lauren Pearce

Studenten: Speeddating:
Kenzie Ceusters
Lennert Piron
Birgitte Deré
Verdiepingsgesprek:
Chiara Pletinckx
Malika El Jafoufi

Deel 2 | Rapportering

Per kwaliteitskenmerk wordt eerst het kwaliteitskenmerk omschreven in een kader. Onder dit kader vindt de lezer telkens de gekozen realisatie en uitdaging terug van de opleiding die in het kwaliteitsprofiel werd uitgewerkt. Daarna volgt de beoordeling van het panel.

In bijlage vindt u het volledige referentiekader terug.

Kwaliteitskenmerk 1: Profiel, leerresultaten en curriculum

Kwaliteitskenmerk 1: Profiel, leerresultaten en curriculum

De opleiding heeft een duidelijk, specifiek **profiel** dat aansluit bij de onderwijsvisie van het studiegebied en van de instelling. De **leerresultaten** van de opleiding vormen een heldere invulling van de internationaal en landelijk gevalideerde domeinspecifieke leerresultaten. Het **curriculum** van de opleiding sluit aan bij de meest recente ontwikkelingen in het vakgebied, in het werkveld en is maatschappelijk relevant.

De opleiding koos volgende realisatie en uitdaging:

Realisatie: De curriculumopbouw maakt leren toegankelijk voor een breed scala aan studenten.

Uitdaging: Studenten leren professioneel handelen vanuit integratie van de drie kennisbronnen.

Sterke punten

Het panel waardeert het opgebouwde curriculum sterk. Er is oog voor *differentiatie* via de verschillende trajecten. De opleiding maakt via de curriculumopbouw het aanbod toegankelijk voor een breed scala aan studenten en zet sterk in op diversiteit.

Er wordt vertrokken vanuit de talenten van studenten. De *intrinsieke motivatie* wordt erg aangespoord. De studenten kunnen talenten verkennen via het praktijk aanbod en werkplekleren. Het panel uit ook zijn waardering voor het nieuwe competentieprofiel dat de opleiding heeft ontwikkeld.

De opleiding zet studenten aan tot *kritisch reflecteren* over zichzelf. Er is voldoende ruimte voor zelfregulatie. Uit de gesprekken bleek dat studenten leerkansen opzoeken.

Vragen/bemerkingen

Het panel ziet een fundamenteel verschil tussen een student met ervaring, een ervaringsdeskundige en een professionele bachelor. Binnen het volwassenentraject starten de studenten als studenten met ervaring, maar hoe bewaakt de opleiding dat ze binnen verschillende contexten als gezinswetenschapper kunnen functioneren? Het panel ziet een aantal signalen die wijzen op een mogelijk niveauverschil tussen het jongvolwassenentraject en het volwassenentraject. Ten eerste zijn er grote verschillen in het aantal stageuren tussen de twee verschillende trajecten (1420 uren in het jongvolwassenentraject versus 120 tot 240 uren in het volwassenentraject). Daarnaast is er onder de studenten in het volwassenentraject een grote diversiteit in werkervaring en levenservaring. Hoe zorg je ervoor dat studenten die uit een andere sector komen evenveel praktijkervaring opdoen als studenten die binnen dezelfde sector blijven? Als laatste signaal is er de studie-efficiëntie die bij het

volwassenentraject hoger ligt dan bij het jongvolwassenentraject. In het volwassenentraject combineren studenten vaker de studie met een job.

In een aanvullend gesprek op 5 juli licht de opleiding toe hoe zij in de vragen van het panel tegemoetkomt. Deze toelichting wordt in de bijlage van dit verslag toegevoegd.

Tips voor de toekomst

- ✓ Het panel raadt aan om het vrijwilligerswerk en het aantal stageuren te herbekijken binnen het volwassenentraject en om het vrijwilligerswerk binnen het curriculum te valoriseren en te reguleren.
- ✓ Het panel raadt aan om binnen het volwassenentraject te differentiëren tussen werkervaring die relevant is en werkervaring die niet relevant is voor de opleiding Gezinswetenschappen.

Kwaliteitskenmerk 2: Onderwijsleeromgeving

Kwaliteitskenmerk 2: Onderwijsleeromgeving

De **onderwijsleeromgeving** stimuleert de studenten om een actieve rol te spelen in het leerproces en draagt bij tot een vlotte studievoortgang. Er is aansluiting van de leeromgeving bij de diverse studentenpopulatie, de talentontwikkeling van studenten en de interactie met het werkveld. De **beoordeling** van studenten weerspiegelt het leerproces en concretiseert de beoogde leerresultaten.

We wegen evaluatie af tegen ingezette talenten en opgenomen uitdagingen.

De opleiding koos volgende realisatie en uitdaging:

Realisatie: De levens- en werkervaring van studenten en docenten verrijkt en motiveert het leren.

Uitdaging: Formatieve evaluatie ondersteund continu leren, ook in conceptuele opleidingsonderdelen.

Sterke punten

Het panel waardeert het *competentiegerichte* werken, het interioriseren van zelfevaluatie, alsook het casusgericht werken.

Er heerst een duidelijk *community-gevoel* op de campus. De opleiding creëert een cultuur van samen op weg gaan. De opleiding werkt op maat van de student en speelt in op noden en talenten van studenten. De locatie in Schaarbeek werkt hiervoor versterkend.

De *opbouw van het curriculum* is zeer duidelijk voor de studenten. Ze worden goed voorbereid op het hoger onderwijs door middel van het voorbereidende jaar en het werken in leergroepen.

Vragen/bemerkingen

Het panel stelt zich de vraag hoe er op een objectieve manier wordt vastgesteld of de vooropgestelde competenties bereikt worden? Kan er hier voldoende losgekomen worden van de eigen levenservaring en zelfinschatting van de student? Kan de student ten volle optreden als professional?

De opleiding heeft een groot docententeam waarvan vele hun lesopdracht combineren met een onderzoeksopdracht of deeltijds in het werkveld staan. Hoe worden beleidsinnovaties meegegeven aan het voltallige team?

Tips voor de toekomst

- ✓ Het panel raadt de opleiding aan om meer in te zetten op lean werken om de werkdruk van het personeel beter te kunnen bewaken.

Kwaliteitskenmerk 3: Begeleiding van studenten

Kwaliteitskenmerk 3: Begeleiding van studenten

De voor de opleiding ingezette **docenten** bieden de studenten optimaal de mogelijkheid om leerresultaten te behalen. De opleiding beschikt over aangepaste studie- (en traject)**begeleiding** en in-, door- en uitstroom van studenten. De opleiding verstrekt volledige en gemakkelijk leesbare **informatie** over alle fasen van de studieloopbaan. De opleidingsspecifieke **voorzieningen** op het vlak van bibliotheek, ICT, infrastructuur, sociale voorzieningen zijn toegankelijk en adequaat.

De opleiding koos volgende realisatie en uitdaging:

Realisatie: De opleiding begeleidt studenten in een open en toegankelijk klimaat.

Uitdaging: De opleiding werkt krachtgericht aan de taalvaardigheid van toekomstige sociale professionals.

Sterke punten

Het panel waardeert hoe *toegankelijk en open* de opleiding is naar studenten toe. Studenten kunnen zonder afspraak met hun vragen en zorgen terecht bij de trajectbegeleiders die elke dag op de campus aanwezig zijn. De trajectbegeleiding is dan ook goed uitgebouwd. Daarnaast viel het panel ook de STUVO-voorzieningen op die oog hebben voor mentaal welzijn en diversiteit. Ook de relatie tussen docent en student is nabij en open.

Tips voor de toekomst

- ✓ Tijdens het verdiepingsgesprek sprak het panel uitgebreid over de uitdaging rond taalvaardigheid met de opleiding. Het panel raadt aan om niet enkel in te zetten op meertaligheid bij studenten die zelf meertalig zijn en de niet-meertalige studenten hierbij niet uit het oog te verliezen.
- ✓ Het panel raadt aan om rond het thema taalvaardigheid inspiratie op te doen bij taalopleidingen. Hoe gaan zij om met meertaligheid?

Kwaliteitskenmerk 4: Betrokkenheid van stakeholders

Kwaliteitskenmerk 4: Betrokkenheid van stakeholders

De samenwerking tussen **werkveldvertegenwoordigers / andere partners** en de opleiding heeft een meerwaarde voor beide partijen.

De opleiding beschikt over een actieve en verankerde participatie van **studenten**.

De opleiding koos volgende realisatie en uitdaging:
Realisatie: De opleiding investeert in duurzame partnerschappen.
Uitdaging: De opleiding optimaliseert de co-creatie met het werkveld.

Sterke punten

Het panel waardeert de samenwerking met *alumni* in functie van stages en werkplekleren en de nabije opvolging bij de stages.

De opleiding beschikt over *duurzame partnerschappen* in het werkveld, bijvoorbeeld Awel, de Opvoedingslijn en het Huis van het Kind. Het volwassenentraject maakt de opleiding uniek en wordt als een pluspunt ervaren door het werkveld.

De *stem van studenten* wordt gewaardeerd en structureel mogelijk gemaakt.

Vragen/bemerkingen

In alle opleidingsfases zijn er samenwerkingen met het werkveld, maar de CSL-samenwerkingen met het werkveld situeren zich momenteel enkel in het tweede jaar. De opleiding beschikt over sterke en duurzame partnerschappen met het werkveld. Deze zouden volgens het panel nog meer kunnen worden ingezet gedurende de volledige opleiding.

Tips voor de toekomst

- ✓ In het eerste jaar vinden er veel werkplekbezoeken plaats, maar in de latere opleidingsfases niet meer. Deze werkplekbezoeken werden door de studenten sterk gewaardeerd. Het panel wil de opleiding de suggestie meegeven om te kijken of dit naar de latere opleidingsfases kan doorgetrokken worden. Misschien kunnen studenten elkaars stageplekken bezoeken?

Kwaliteitskenmerk 5: Internationalisering, toegepast onderzoek en maatschappelijke dienstverlening

Kwaliteitskenmerk 5: Internationalisering, toegepast onderzoek en maatschappelijke dienstverlening

De opleiding investeert niet alleen in zijn hoofopdracht rond onderwijs maar ook in internationalisering, praktijkgericht onderzoek en/of dienstverlening in **wisselwerking tussen de opleiding en werkveld**.

De opleiding koos volgende realisatie en uitdaging:
Realisatie: Het praktijkgericht onderzoek is sterk uitgebouwd via het Kenniscentrum Gezinswetenschappen.
Uitdaging: De expertise van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen wordt nog beter ingezet in het onderwijs.

Sterke punten

Het panel waardeert het sterk uitgebouwde en uitgebreide *Kenniscentrum Gezinswetenschappen* met zijn vele publicaties en projecten. Studenten worden actief betrokken bij het kenniscentrum en via de projecten beschikken zij ook over de mogelijkheid om een internationale ervaring op te doen.

Tips voor de toekomst

- ✓ Het panel wenst de opleiding veel succes met de zoektocht naar samenwerkingen in het Kenniscentrum Gezinswetenschappen met andere opleidingen binnen de cluster.

Deel 3 | Bijlage

Intern referentiekader Visie Odisee 2027

Kwaliteitskenmerk 1: profiel, leerresultaten en curriculum

- We gaan voor duurzaam onderwijs dat resulteert in energie voor levenslang leren.
- We kiezen ook voor effectief leren, met transfer van het geleerde naar de praktijk. Studenten baseren zich voor deze praktijkervaringen op stages, werkplekleren, projecten, maar ook zeer reële casussen aangereikt door het werkveld en de docent.
- We zetten volop in op een holistisch perspectief van het functioneren van de student in een authentieke context.
- De student kiest uit een aanbod van leerdoelen (discipline-eigen, discipline-overstijgende en persoonlijke leerdoelen). De finaliteit van het leertraject van studenten hangt dan niet alleen af van de gekozen opleiding of discipline.
- Differentiatie in de beoordeling resulteert in een diploma met een 'personal touch'.
- Door scherpe keuzes en meer efficiëntie creëren we ruimte voor innovatie.

Kwaliteitskenmerk 2: Onderwijsleeromgeving

- In de Odisee-gemeenschap krijgen studenten kansen om te groeien, op eigen tempo, langs flexibele leerwegen, in steeds meer verschillende contexten binnen en buiten de hogeschool. We erkennen, stimuleren en ondersteunen informeel leren in de hogeschool, maar ook daarbuiten.
- Odisee is een uitnodigende gemeenschap en veilige omgeving waar studenten samen leren. Ze stimuleren elkaar tot persoonlijke en professionele ontwikkeling. Studenten hebben een stevige binding met elkaar, met hun opleiding, met alle medewerkers van Odisee, met het werkveld. Diverse groeperingsvormen ondersteunen het samen leren.
- We benutten alle opportuniteiten om studenten uit verschillende opleidingen en niveaus (so-gr-ba-ma) te laten samenwerken en samen te leren.
- Authentieke leerervaringen zijn het vertrekpunt en sluitstuk voor leren. We hanteren de praktijk als context waarin dringende leernoden ontstaan, als 'trigger' voor intrinsiek gemotiveerd leren.
- Studenten zoeken uitdaging op en benutten de experimenteerterruimte waar ze ongeremd verantwoordelijkheid en initiatief kunnen nemen.
- Hybride leerwerkplekken, waarin een zekere mate van simulatie wordt gehanteerd, kunnen een goede tussenoplossing betekenen in de interactie tussen opleiding en werk. Zij bieden experimenteer- en leerruimte die in de echte praktijk niet altijd aanwezig is.
- De maatschappelijke dimensie krijgt alle kansen in het leerproces.
- Studenten nemen in Odisee eigenaarschap op voor de eigen evaluatie, via betrokkenheid in het formuleren van leerdoelen, in de inhoud, de vorm en het tijdstip van evaluatie en in de voortdurende feedback en feedforward op het leerproces. De dialoog tussen coach en coachee, tussen evaluator en geëvalueerde maakt van evaluaties een leermoment.
- Vooropgestelde leerresultaten toetsen we zoveel mogelijk onafhankelijk van het gevolgde traject. Zo bieden we de beste kansen op succesvolle differentiatie van leertrajecten.

Kwaliteitskenmerk 3: Begeleiding van studenten

- In een wereld waarin diversiteit de realiteit en de norm is, kiezen we voor gedifferentieerd onderwijs dat verschillen omarmt en diversiteit aanwendt als kracht. Gedifferentieerd onderwijs veronderstelt niet een verschillende aanpak voor elke lerende, maar legt de nadruk op zinvolle activiteiten voor alle lerenden.
- De student wordt kwaliteitsvol ondersteund bij het ontwerpen van het eigen leertraject, via coaching bij de opzet, het doorlopen en het afronden van het eigen leertraject, met just-in-time kennis en ondersteuning, afgestemd op het gekozen leertraject. De docent is er zich van bewust dat hij soms klassikaal moet werken, soms in kleinere groepjes en soms individueel, met het oog op het grootst mogelijke leerrendement voor de lerenden en praktische haalbaarheid.
- Het onderwijsteam neemt rollen op met betrekking tot curriculumontwerp, ontwikkeling van opleidingsonderdelen en leerbegeleiding. Het team verdeelt rollen onderling of combineert ze, in functie van de aanwezige expertise en talenten. Experts uit de diensten ondersteunen waar nodig.
- Onze campussen bekrachtigen onze uitstraling als 'brede' hogeschool, als open gemeenschap met de blik naar buiten gericht. We spreken diverse doelgroepen aan en zijn verankerd in de omringende gemeenschap.
- Onze campussen zijn in 2027 aantrekkelijke en duurzame leer-, leef- en werkomgevingen die onderwijs, onderzoek en dienstverlening maximaal ondersteunen: die uitnodigen tot ontmoeting, samenwerking en interactie; die mogelijkheden bieden voor tijd- en plaatsafhankelijk werken en leren; ingericht volgens de principes van universeel ontwerp, reeds bij ontwerp uitgaand van differentiatie.

Kwaliteitskenmerk 4: Betrokkenheid van stakeholders

- Ons onderwijs komt in 2027 echt tot stand in co-creatie met de beroepspraktijk.
- Getalenteerde en ondernemende studenten nemen in hun ontwikkeling tot professional steeds meer initiatief en verantwoordelijkheid op. Ze participeren actief.
- We slopen de muren tussen de hogeschool, het werkveld en de maatschappij. We zetten in op duurzame partnerschappen en netwerking tussen het onderwijs, de wetenschappelijke wereld en het werkveld.

Kwaliteitskenmerk 5: Internationalisering, toegepast onderzoek en maatschappelijke dienstverlening

- We bouwen tegen 2027 een kwaliteitsvol meertalig onderwijs uit en zorgen voor meer kruisbestuiving met (inter)nationale studenten. We bieden alle studenten en personeelsleden minstens de kans op een buitenlandse ervaring. We versterken onze internationale leeromgeving, ook op onze eigen campussen, onder andere via internationalisation@home.
- We zorgen ervoor dat leergierigen levenslang bij ons terecht kunnen, voor korte en langdurige opleidingen, voor basisvorming, opfrissessies en specialisaties. We ontwikkelen navormingen en postgraduatoren die nauw aanleunen bij het gesubsidieerde onderwijsaanbod en het praktijkgericht onderzoek. Daarnaast ontwikkelen we een niche van high-end opleidingen die een belangrijke marktwaarde vertegenwoordigen in de niet-gesubsidieerde opleidingsmarkt, ook samen met andere onderwijspartners
- Praktijkgericht onderzoek is in 2027 een motor voor duurzame en maatschappelijk verantwoorde innovatie, zowel voor het werkveld als het onderwijs:
 - praktijkgericht onderzoek start vanuit een probleem of vraagstelling uit werkveld of maatschappij;
 - we focussen op het ontwikkelen van nieuwe of het verbeteren van bestaande praktijken, producten of processen en op implementatie en disseminatie van de bevindingen;
 - we zetten in op co-creatie en actieve partnerschappen met het werkveld en andere wetenschappelijke instellingen;
 - in deze samenwerking verdiepen studenten en docenten hun expertise en ontwikkelen ze een op innovatie gerichte en wetenschappelijke attitude.
- Via dienstverlening en kenniscentra dragen we de opgebouwde expertise uit.

Spiegelfase

Gezinswetenschappen

AANVULLENDE UITLEG DOOR DE OPLEIDING

Een element in het rapport van de commissie betreft de aanpak van “het aantal stage-uren binnen het volwassenentraject”. Het klopt dat indien we enkel het aantal voorziene praktijkmomenten op een werkplek tussen een afgestudeerde jongvolwassen en volwassen student met elkaar vergelijken, dit een groot verschil lijkt. We lichten in deze tekst graag toe waarom dit verschil het resultaat is van een weloverwogen beleid.

De opleiding heeft een lange traditie in het werken met de ervaringen van volwassen studenten en het valoriseren van deze ervaringen. De opleiding Gezinswetenschappen gelooft in de kracht van levenservaring. In onze visietekst staat: “De opleiding bouwt expliciet verder op de competenties en levens- en werkervaring van studenten. Theoretische kaders en onderzoek verduidelijken en verdiepen de meegebrachte ervaring. Studenten die minder ervaring hebben bij de start, bouwen deze op via een specifiek traject.” Ook onderzoek en de ervaringen van de organisaties waar onze studenten werkplekleren of praktijkverdieping opnemen bevestigen het verschil in de mate waarin een volwassen student met heel wat ervaring reeds bepaalde relevante competenties. Deze elementen leidden ertoe dat we gekozen hebben voor een gedifferentieerd traject tussen de jongvolwassen en volwassen studenten enerzijds en ook onderling binnen de groep van volwassen studenten. Voor volwassen studenten differentiëren we het praktijktraject bovendien in functie van relevante praktijkervaring.

Vanuit onze bevindingen uit eindevaluaties, feedback vanuit studenten zelf en vanuit het werkveld kunnen we echter aantonen dat dit niet leidt tot een niveauverschil tussen de twee trajecten.

Concrete toelichting praktijktraject voor jongvolwassen studenten

In het traject voor jongvolwassenen kiezen we voor **werkplekleren**. Dit is een vorm van duaal leren waarin de studenten, naast de theorie en methodieken die ze verwerven in de opleiding, ook een uitgebreid leertraject lopen op de werkvloer. In de eerste opleidingsfase gaat het om 120 uur (in een welzijnsgerichte organisatie), in de tweede opleidingsfase om 600 uur werken in een sociale economie-organisatie, in de derde opleidingsfase om 600 uur werken in een organisatie naar keuze in de brede welzijnssector. Studenten leren beroepscompetenties in een arbeidssituatie die ook een leersituatie is. Naast de dagen op de werkplek volgen studenten één tot twee dagen per week les op de campus, waar ze concrete cases vanuit hun werkplek aankaarten. Op die manier brengen studenten hun werkervaring ook in de opleiding binnen. Daarnaast worden tijdens groepssupervisies casussen besproken, die studenten aanbrengen vanuit het werkveld, en komen praktijkrelevante methodieken aan bod (bijv. Nieuwe Autoriteit).

Concrete toelichting praktijktraject voor volwassen studenten

In de eerste opleidingsfase krijgen de studenten uit het volwassenentraject verschillende groeiportfolio-opdrachten die hen de kans biedt om te reflecteren over de levens- en werkervaring die ze inbrengen en inzetten in de opleiding. In de tweede opleidingsfase bouwen we hierop verder. Voor Praktijkverdieping II schrijven de studenten een uitgebreid groeiportfolio waarin ze hun ervaringen in de competenties van een gezinswetenschapper meer diepgaand beschrijven. Hierin komen o.a. hun eigen werkervaring aan bod, maar ook de ervaring die ze eventueel opdeden als vrijwilliger en de ervaringen in hun eigen leven. Dit portfolio bestaat uit:

- Een grondige reflectie over (relevante) levens- en (vrijwilligers) werkervaring, over de eigen talenten en competenties in relatie tot het competentieprofiel van de gezinswetenschapper
- Een casusbespreking
- Relevante attesten, CV, ...

Op basis van dit groeiportfolio¹ in de tweede opleidingsfase wordt bekeken via welke weg de studenten uit het volwassentraject competenties als gezinswetenschapper op niveau zes in de derde opleidingsfase Praktijkverdieping III kunnen verwerven. De studenten krijgen een dubbele feedback en beoordeling op het afgewerkte portfolio. Naast enerzijds het slagen voor praktijkverdieping II (portfolio volledig en inhoudelijk voldoende opgemaakt) krijgen ze ook een bindend advies over het traject voor Praktijkverdieping III. Afhankelijk van hun relevante ervaring en hun competenties wordt het aantal uren praktijkverdieping bepaald dat studenten in de derde opleidingsfase moeten opnemen. Er wordt hier een duidelijk verschil gemaakt tussen studenten met werkervaring die wel relevant is voor Gezinswetenschappen en ervaring die dat niet is.

Het uitgangspunt is dat studenten minimum 240 uren praktijkverdieping in het sociale werkveld moeten opnemen om de competenties van een professionele bachelor Gezinswetenschappen te verwerven. Sommigen kunnen de competenties in hun huidige werkcontext verwerven. Voor anderen betekent dit dat ze op zoek gaan naar een praktijkplaats waar de verschillende competenties van een gezinswetenschapper verder kunnen ingeoefend en ontwikkeld worden.

Uitzonderlijk wordt beslist dat het aantal uren kan verminderd worden tot 120 uren, bijvoorbeeld op basis van eerdere werkervaring, vrijwilligerswerk of uitdagingen in de persoonlijke context die toelaten om bepaalde competenties in te zetten. Dit veronderstelt dat persoonlijke ervaringen voldoende verwerkt zijn en – dankzij voldoende reflectievermogen – als ervaringskennis in een professioneel kader kunnen ingezet worden.

¹ Deze portfolio-procedure is een wetenschappelijk gefundeerde manier om te reflecteren over de eigen werk- en levenservaring waardoor studenten in de loop van het jaar op een bewust lerende manier de koppeling maken tussen hun eigen praktijk op het werk en binnen het gezin en de input vanuit de opleiding. De inspiratie van het portfolio-instrument komt uit het instrument "FamCompass" dat door het Kenniscentrum Gezinswetenschappen o.a. in samenwerking met het Deutsches Jugendinstitut binnen een multilateraal Grundtvigproject. In FamCompass wordt de rijkdom van in het gezinsleven verworven competenties geattesteerd. De ontwikkelde portfoliomethodologie geldt als een good practice binnen verschillende academische en professioneel georiënteerde fora. De ontwikkelde methodiek werd op uitnodiging voorgesteld zowel in de Vlaamse en Europese onderwijscontext als in werkgeverscontext. De methodologische sterktes van FamCompass worden toegepast in de portfoliomethodologie van de opleiding, waarbij de portfolio's uit de opleiding eveneens expliciet zowel de levens- als werkervaring en de reflectieniveau's van de student in kaart brengen.

Daarnaast is er een groep studenten die geen uren in een organisatie moet opnemen omdat zij in een context werken waar de competenties van een gezinswetenschapper op gevorderd niveau kunnen ingezet en aangetoond worden. Deze groep studenten nemen en documenteren een initiatief waarbij ze zich als gezinswetenschapper profileren, ze passen met andere woorden de competenties als Gezinswetenschapper toe in de eigen werkcontext en beschrijven en documenteren dit in een derde portfolio-opdracht.

De opleiding neemt de aanbevelingen van de commissie hieromtrent zeker mee. We zullen het aantal uren praktijkverdieping voor het volwassenentraject opnieuw evalueren en zullen het vrijwilligerswerk (zeker het CSL-traject) binnen het curriculum beter valoriseren. Zoals bovenstaande uitleg heeft aangetoond wordt er in het portfolio reeds gedifferentieerd tussen werkervaring die relevant is en werkervaring die niet relevant is voor de opleiding Gezinswetenschappen. We bekijken of we hiervoor nog extra elementen moeten inbouwen in het portfolio.